

Guia d'aprenentatge
Direcció d'activitats de lleure
(3 ECTS)

Any acadèmic 2018-2019

Semestre: 1r

Grau en Educació Social

Mòdul H: Espais professionals

Matèria: Diversitat, comunitat i cooperació al desenvolupament

Professor/a: Pere-Joan Giralt i Rovira

1.- Presentació de la matèria o assignatura

Aquesta assignatura pretén aproximar-te al concepte de lleure educatiu, els seus orígens i evolució així com al sentit i valor que al llarg dels temps ha anat agafant aquest àmbit d'intervenció educativa i social.

Donada la tradició existent a Catalunya, la xarxa d'entitats i iniciatives associatives i empresarials és molt probable que com futur professional de l'acció social hagi d'intervenir en aquest àmbit. Motiu per el qual et serà necessari conèixer les particularitats, els potencials i limitacions dels diferents marc institucionals i activitats de lleure.

Els continguts que has de treballar en aquesta assignatura t'ofereixen els elements necessaris per entendre el potencial educatiu i de cohesió social que ofereixen les activitats de lleure, l'actual marc legislatiu així com els debats oberts entorn els models de gestió i l'encaix entre les polítiques de joventut, infància i educació a Catalunya.

Conèixer els elements per a una correcta gestió de les activitats educatives en el lleure i l'anàlisi dels elements que en garanteixen la qualitat t'ajudarà a concretar coneixements generalistes d'altres assignatures en una realitat concreta.

2.- Competències a desenvolupar

- Conèixer l'evolució dels discursos que s'han fet des de la pedagogia, la sociologia i la psicologia entorn el lleure educatiu.
- Saber identificar la relació existent entre el desenvolupament comunitari i les activitats de lleure.
- Aplicar metodologies i tècniques d'observació de la realitat i d'anàlisi de contextos amb rigor i precisió.
- Definir objectius, planificar, realitzar i avaluar activitats, processos i projectes orientats a les persones i als grups.

3.- Continguts

1. Contextualització pedagògica, històrica i legislativa del lleure educatiu

1.1 Models i programes del lleure educatiu

- Conceptes afins a l'educació en el lleure. Conceptualització de pedagogia de l'oci i del temps lliure.
- Identificació dels models actuals del lleure educatiu.
- Àmbits i serveis del lleure educatiu.
- Beneficis i contribucions del lleure educatiu per a la infància i l'adolescència.

1.2 Història de l'Educació en el Temps Lliure i implicació de les principals tendències pedagògiques

- Possibilitats i límits de la història de l'educació en el lleure.
- El naixement i inici de les colònies a Catalunya (1892-1939).
- Ruptura i represa de les colònies eclesials (1945-1965).
- La creació dels clubs d'esplai i consolidació de les colònies (1965-1980).
- L'evolució de l'educació en el lleure en democràcia (1980 – actualitat).
- L'escoltisme a Catalunya.

1.3 Marc legal

- La política de joventut i lleure a Catalunya i Espanya.
- Normatives sobre activitats, normatives sanitàries, normatives sobre instal·lacions.

2. Funcions directives en els programes i activitats de lleure

- 2.1. Funció pedagògica: l'ideari i el projecte educatiu en els programes i entitats de lleure. L'aplicació de l'educació en valors al projecte educatiu de lleure.
- 2.2. Funció organitzativa, de gestió i de planificació.
- 2.3. Funció social del lleure: identificació dels trets psicoevolutius de l'equip de monitors, procés de caracterització dels agents intervinents en el lleure infantil i juvenil.
- 2.4. Funció de dinamització del equip de monitors.

3. Experiències, programes i activitats de lleure educatiu

- 3.1. Aspectes col·laterals al lleure educatiu
- 3.2. Experiències de lleure educatiu d'especial rellevància.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Serà capaç de planificar activitats d'educació en el lleure.
- Tindrà coneixement i destreses per a comprendre i analitzar la tasca directiva en entitats d'educació en el lleure.
- Serà capaç de contextualitzar l'activitat de lleure en un marc de treball educatiu i comunitari.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor:

- Donarà suport a l'estudiant, aportant informació i recursos per a l'aprenentatge.
- Proposarà diverses activitats d'ensenyament aprenentatge (individuals i grupal).

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Analitzar, personalment i en grup, textos, visionat de documents, anàlisi d'experiències i bones pràctiques que es porten a terme en el territori.
- Elaboració de petits projectes i activitats.
- Complementar el treball presencial amb l'entorn virtual. Els diferents documents, materials, textos, esquemes, etc. que siguin necessaris per treballar a classe, estaran disponibles en aquest espai virtual perquè l'estudiant pugui preparar les sessions presencials (portar un text llegit, un esquema preparat, etc.).

Treball a l'aula	35 hores	1.5 ECTS
Treball tutoritzat	15 hores	0.5 ECTS
Treball autònom	25 hores	1 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

L'assignatura ofereix l'opció de triar entre avaluació continuada o avaluació final.

L'**avaluació continuada** requereix de la participació a la dinàmica de l'aula i la realització dels exercicis següents:

- lectura dels articles proposats, elaboració d'un breu resum de cada lectura i participar al debat a l'aula.
- disseny d'una activitat d'educació en el lleure i exposició de la mateixa al grup classe.
- anàlisi d'un cas concret integrant la globalitat de conceptes treballats en l'assignatura.

La informació específica d'aquestes activitats es troba a la guia d'activitats d'avaluació de l'assignatura.

L'**avaluació final** consta d'un treball i d'un examen.

El treball "Projecte d'activitat d'educació en el lleure" et demana construir l'esquelet d'una proposta d'educació en el lleure al teu municipi i desenvolupar cinc aspectes concrets (la informació específica d'aquesta activitat es troba a la guia d'activitats d'avaluació de l'assignatura).

L'examen constarà de l'anàlisi d'un cas que integra els diferents continguts treballats a l'assignatura i de preguntes obertes, en relació als documents de lectura obligatòria:

Monogràfic L'educació en el lleure: cruïlla de camins. EDUCACIÓ SOCIAL. Revista d'Intervenció Socioeducativa, Núm. 50, gener – abril 2012. Editada per la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés. Universitat Ramon Llull.

Alumnes d'itinerari adaptat

Els alumnes d'itinerari adaptat podem optar a qualsevol de les dues modalitats d'avaluació (continuada o final). En cas d'optar per la modalitat d'avaluació continuada s'adaptaran les activitats anunciades en aquest mateix apartat.

L'activitat "lectures" es lliurarà via POU.

L'activitat "anàlisi d'un cas concret" es lliurarà via POU.

L'activitat "Projecte d'activitat d'educació en el lleure" inclou una tutoria (caldrà pactar-ne el format i la data amb el professor abans del dia 10 d'octubre) i l'exposició de la mateixa serà enregistrada en vídeo i penjada al POU.

La informació específica d'aquestes activitats es troba a la guia d'activitats d'avaluació de l'assignatura.

6.2.- Criteris d'avaluació

Ponderació avaluació continuada

Activitat "lectures"	40%
Activitat "projecte d'activitat d'educació en el lleure"	40%
Activitat "anàlisi d'un cas concret"	20%

Ponderació avaluació final

Activitat "Projecte d'activitat d'ed. en el lleure"	40% projecte
Examen	60% examen

7.- Resum del procés formatiu per competències

Veure quadre annex

8.- Vies de comunicació amb el docent

A més de l'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula i campus virtual):

Correu electrònic: pjgiralt@peretarres.url.edu

Horari d'atenció: dimecres de 12 a 13 h. (cal demanar cita prèviament)

9.- Bibliografia i recursos

Lectures obligatòries

Monogràfic L'educació en el lleure: cruïlla de camins. EDUCACIÓ SOCIAL. Revista d'Intervenció Socioeducativa, Núm. 50, gener – abril 2012. Editada per la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés. Universitat Ramon Llull.

Webgrafia

3er Congrés del Lleure Educatiu. La contribució del lleure educatiu en el segle XXI

http://www.peretarres.org/wps/wcm/connect/peretarres_ca/peretarres/webs/lleure/home/congres/documentacio

Lectures complementaries

Armengol, C., Fernández, J. (1995). *Iniciar un centre d'esplai*. Barcelona: Claret.

Apariz, A. (2003). *Experiencias y técnicas en la gestión del ocio*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Caride, J.A (2002). *Ocio y voluntariado social. Búsquedas para un equilibrio integrador*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai (2014). *Educant en el lleure. Formació per a monitores i monitors*. Barcelona: Claret.

Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai (2006). *La direcció d'activitats i entitats de lleure infantil i juvenil*. Barcelona: Claret.

Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai (2002). *Adolescents i educació en el lleure*. Barcelona: Claret.

Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai (1994). *El responsable a les activitats de lleure. Reflexions i tècniques sobre el paper del responsable*. Barcelona: Pleniluni - Claret.

Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai i Fundació Catalana de l'Esplai (2000). Dossier de l'activitat de vacances. Barcelona: Claret.

Departament de pedagogia de l'Escola de l'Esplai de Barcelona (1991). *Educar en l'esplai, educar actituds*. Barcelona: Pleniluni-Claret.

EDUCACIÓ SOCIAL. Revista d'Intervenció Socioeducativa. Editada per la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés. Universitat Ramon Llull.
Núm. 50, gener-abril 2012. Monogràfic L'educació en el lleure: cruïlla de camins.

ESTRIS. Revista d'Educació en el lleure i Animació Sociocultural. Editada per la Fundació Pere Tarrés. Barcelona.

Núm. 161, maig-juny 2008. Monogràfic Manual del Responsable.

Núm. 155, maig-juny 2007. Monogràfic Manual del monitor.

Núm. 154, març, abril 2007. L'educació en el lleure als inicis del segle XXI.

Ferrand-Bechmann, D. (1995). *Voluntariat i Solidaritat*. Barcelona: Pleniluni-Claret.

Fundació Pere Tarrés (2010). *El lleure educatiu a l'inici del segle XXI*. Barcelona: Claret.

Henri, J.P. (1994). *Un lloc per a l'infant*. Barcelona: Pleniluni-Claret.

Ibar, M.; Longàs, J. (1991). *Com organitzar i gestionar una entitat*. Barcelona: Pleniluni-Claret.

Llull, J. (1999). *Teórica y practica de la educación en el tiempo libre*. Madrid: CCS.

Puig, E.; Vila, J.M. (2005). *Cent anys de colònies de vacances a Catalunya (1893-1993)* (3 volums). Barcelona: Ed. Mediterrània.

Puig, J.M. (2006). *Aprenentatge Servei. Educar per a la ciutadania*. Barcelona: Octaedro

Puig, J.M. i Trilla, J. (1985). *Pedagogia de l'oci*. Ceac.

Soler, P. (2011). *L'animació sociocultural. Una estratègia pel desenvolupament i l'empoderament de comunitats*. Barcelona: Editorial UOC.

VARIS AUTORS (1998). *L'esplai se'n va de colònies*. Fundació Francesc Ferrer i Guarida.

VARIOS AUTORES (1997). *Del tiempo libre educativo a los nuevos modelos de intervención social*. Bilbao: FEETLC

VARIOS AUTORES (1996). *Hacia una sociedad participativa y solidaria: nuevos modelos de intervención social*. Lugo: FEETLC.

Ventosa, V. (1998). *Manual del monitor de tiempo libre*. Madrid: CCS.

ANNEX: QUADRE RESUM DEL PROCÉS FORMATIU PER COMPETÈNCIES

Competències	Activitats formatives	Resultats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
C1 Conèixer l'evolució dels discursos que s'han fet des de la pedagogia, la sociologia i la psicologia entorn de l'oci educatiu.	Debats entorn de les lectures d'informes sobre la realitat de les activitats de lleure (sindic, observatori infància). Lectura del nº50 de la revista educació social.	Serà capaç de contextualitzar l'activitat de lleure en un marc de treball educatiu i comunitari.	Resum de lectures obligatòries i mapa conceptual. <i>(veure Pauta d'activitat d'avaluació 1)</i>
C2 Saber identificar la relació existent entre el desenvolupament comunitari i les activitats de lleure.	Anàlisi de casos concrets (plans comunitaris).		
C3 Aplicar metodologies i tècniques d'observació de la realitat i d'anàlisi de contextos amb rigor i precisió.	Anàlisi de casos concrets. Recerca de pràctiques emergents. Debats entorn de les lectures d'informes sobre la realitat de les activitats de lleure (sindic, observatori infància).	Tindrà coneixement i destreses per a comprendre i analitzar la tasca directiva en entitats d'educació en el lleure.	Anàlisi d'un cas concret. <i>(veure Pauta d'activitat d'avaluació 2)</i>
C4 Definir objectius, planificar, realitzar i avaluar activitats, processos i projectes orientats a les persones i als grups.	Caracterització dels marcs institucionals més habituals. Elaboració de propostes concretes sobre aspectes claus d'un projecte d'activitat d'educació en el lleure.	Serà capaç de planificar activitats d'educació en el lleure.	Disseny d'un projecte d'activitat d'educació en el lleure. <i>(veure Pauta d'activitat d'avaluació 3)</i>